

Kaj prinašajo spremembe Zakona o urejanju trga dela delodajalcem?

Novela Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-E- Ur.l. RS, št. 75/19) je začela veljati 27. 12. 2019. Spremembe so bile tekom osmih krogov pogajanj soglasno potrjene tudi na Ekonomsko socialnem svetu, v Državnem zboru pa sprejete 29. novembra 2019.

Spremembe se pretežno nanašajo na pravice in dolžnosti brezposelnih oseb, vendar pa morajo biti tudi delodajalci seznanjeni s spremembami zakona, zlasti s spremembami, ki se nanašajo na začasno oz. občasno delo upokoencev, ter drugimi spremembami, ki so pomembne za učinkovito upravljanje s človeškimi viri.

Bistvene spremembe Zakona o urejanju trga dela so naslednje:

- **Dvig minimalnega denarnega nadomestila s 350 evrov na 530 evrov**

Med ključnimi spremembami, ki jih prinaša novela ZUTD-E, je zvišanje minimalnega zneska denarnega nadomestila iz 350 evrov bruto na približno 530 evrov bruto, s čimer se zasleduje cilj izboljšanja socialnega položaja brezposelnih oseb.

- **Zvišanje zavarovalne dobe za priznanje pravice do denarnega nadomestila**

Zvišuje se minimalna zavarovalna doba za priznanje pravice do denarnega nadomestila. Zavarovanec bo po novem moral pridobiti 10 mesecev zavarovalne dobe v zadnjih 24 mesecih, da se mu bo priznalo denarno nadomestilo. Do spremembe pogoja za pridobitev pravice do denarnega nadomestila pri mladih, to je mlajših od 30 let, ne bo prišlo oziroma ostaja pogoj pridobljene zavarovalne dobe v trajanju 6 mesecev v zadnjih 24 mesecih.

Začetek uporabe: z začetkom uporabe spremenjenih pravil evidentiranja izrabe delovnega časa, določenih s predpisom, ki ureja evidence na področju dela in socialne varnosti, najpozneje pa 1. januarja 2021.

- **Novi pogoji pri določitvi trajanja denarnega nadomestila za starejše brezposelne osebe**

Spreminjata se pogoja starosti in pridobljene zavarovalne dobe za pridobitev denarnega nadomestila za starejše brezposelne osebe, in sicer tako, da se denarno nadomestilo odmeri v trajanju 19 mesecev za zavarovance, starejše od 53 let, ob sočasnem izpolnjevanju pogoja zavarovalne dobe več kot 25 let ter 25 mesecev za zavarovance, starejše od 58 let, ob sočasnem izpolnjevanju pogoja zavarovalne dobe več kot 28 let.

Začetek uporabe: 27. 3. 2020

- **Spremembe pri omejitvah začasnega ali občasnega dela upokoencev**

Upokoencu se omogoča opravljanje dela tudi do 90 ur na mesec, vendar največ tri mesece v koledarskem letu ob tem, da letno število ur opravljenega začasnega ali občasnega dela ostaja nespremenjeno (torej 720 ur). Ukinja se tudi soglasje ministrstva za delodajalce, ki imajo več kot 1.250 zaposlenih delavcev ter določa nove omejitve opravljenega števila ur začasnega ali občasnega dela upokoencev pri delodajalcih, ki zaposlujejo več kot 100, več kot 500, več kot 1000 in več kot 2000 delavcev.

- **Odklonitev pravice do denarnega nadomestila**
Pravice do denarnega nadomestila ne bo več mogel uveljaviti zavarovanec, ki bo izpolnjeval pogoje za pridobitev starostne pokojnine v skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in zavarovanec, ki izpolnjuje pogoje za poklicno upokožitev.
Začetek uporabe: 27. 3. 2020

- **Sprememba pravil sankcioniranja kršitev:** Brezposelna oseba, ki bo odklonila vključitev v program aktivne politike zaposlovanja ali kršila obveznosti, sprejete s pogodbo o vključitvi v program aktivne politike zaposlovanja (kršitev po 3. alineji prvega odstavka 129. člena ZUTD) ali ki bo odklonila ustrezno ali primerno zaposlitev ali si pri razgovoru za zaposlitev ne bo prizadevala za pridobitev zaposlitve (kršitev po 4. alineji prvega odstavka 129. člena ZUTD), se bo v primeru prve kršitve prenehala voditi v evidenci brezposelnih oseb oziroma evidenci, vključenih v programe aktivne politike zaposlovanja. V primeru prve kršitve obveznosti iz naslova aktivnega iskanja zaposlitve se bo lahko prejemniku denarnega nadomestila le-to znižalo tudi pod višino minimalnega denarnega nadomestila, vendar le za naslednja dva meseca od storjene kršitve (in ne več trajno). Postopno (dvostopenjsko) sankcioniranje ostaja v primeru, ko brezposelna oseba ni aktivni iskalec zaposlitve, torej se ne odziva na vabila, napotnice ipd. v skladu z določbami ZUTD. **Začetek uporabe: 27. 6. 2020**

- **Večja možnost vključevanja v ukrepe aktivne politike zaposlovanja (APZ)**
Brezposelnim osebam, ki so bile pred prejemanjem materinskega, očetovskega ali starševskega nadomestila prijavljene v evidenci brezposelnih oseb se bo po novem pri ugotavljanju izpolnjevanja pogoja za vključitev v ukrepe APZ upoštevalo tudi obdobje prijave brezposelne osebe v evidenci, ki so ga osebe »pridobile« pred prejemanjem materinskega, očetovskega ali starševskega nadomestila.
- **Znanje slovenskega jezika na ravni A1 za učinkovitejše vključevanje oseb na trg dela**
Z namenom učinkovitejšega vključevanja oseb na trg dela in v ukrepe aktivne politike zaposlovanja, se za državljane tretjih držav (to so državljani držav, ki niso članice EU, EGP ali Švicarske konfederacije) uvede dodaten pogoj v obliki zahteve po znanju slovenskega jezika na ravni A1 (tj. vstopna raven). Za državljane EU, EGP in Švicarske konfederacije pa se vključitev v tečaj in izpit iz znanja slovenskega jezika na ravni A1 po novem določa kot način aktivnega iskanja zaposlitve, pri čemer bosta prva vključitev v tečaj in pristop k izpitu obvezna. **Začetek uporabe: 27. 4. 2020 (za državljane tretjih držav), 27. 12. 2019 (za državljane EU, EGP in Švicarske konfederacije)**

Ostale novosti:

- Spreminjajo se pravila pri uveljavljanju 20% spodbude za zaposlitev, ki se izplačuje nižje izobraženim prejemnikom denarnega nadomestila, ki se zaposlijo v času prejemanja denarnega nadomestila (začetek uporabe: 27. 3. 2020);
- ukinja se sankcija v obliki izplačevanja denarnega nadomestila v višini 60% od osnove za odmero pravice v primeru, ko se oseba ne prijavi v evidenco iskalcev zaposlitve v roku treh delovnih dni po vročeni odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga ali razloga nesposobnosti:

- vodenje osebe v evidenci iskalcev zaposlitve se preneha v primeru, ko se več kot šest zaporednih mesecev ne bo javila pri Zavodu RS za zaposlovanje.

Za SPOT svetovanje Zasavje,

Saša Pegan, podjetniška svetovalka